

Hvad motiverer flere unge til at vælge erhvervsuddannelser med fokus på STEM?

Forældre, fremtidsmuligheder, kendskab til praktiske fag og vejledningsaktiviteter spiller en central rolle for unge, der vælger en erhvervsuddannelse. Den udvalgte litteratur fokuserer primært på, hvad der motiverer unge til at vælge en erhvervsuddannelse generelt set. Yderligere viden om pigers valg af STEM-uddannelser kan læses i faktaarket "Hvad motiverer piger til at vælge STEM-uddannelser?"

Voksne omkring den unge er en afgørende inspirationskilde ift. unges uddannelsesvalg

På tværs af en række undersøgelser konkluderes det, at forældre er den vigtigste påvirkning i forhold til unges uddannelsesvalg – både i form af inspiration, men også validering af uddannelsesvalgetⁱ.

Litteraturen peger i den forbindelse på, at forældre spiller en større rolle hos unge, der vælger en erhvervsuddannelse end blandt unge på bl.a. HHX og HTX.

Dette kan hænge sammen med, at erhvervsskoleelever har et større behov for støtte, idet valget af en erhvervsuddannelse ofte indebærer, at den unge står over for at skulle træffe et egentligt erhvervsvalg i en tidlig alderⁱⁱ. En undersøgelse om unges valg af uddannelse peger i den forbindelse på, at forældre skal inddrages i styrkelsen af overgange til erhvervsskolerne. Via initiativer som rådgivning og åbent hus, skal forældrene hjælpes med at overskue valget på en enkelt måde, og på den måde tiltrække flere ungeⁱⁱⁱ.

Foruden forældre, påvirker andre nære relationer i høj grad den unges uddannelsesvalg. Det er hovedsageligt voksne lærere, mentorer og vejledere – men også venner og skolekammerater^{iv}. Mange unge bliver netop påvirket af den såkaldte skolekammerateffekt – de vælger det, som de andre vælger^v. Robnett & Leaper peger i den forbindelse også på, at vennegruppernes støtte og opbakning til STEM-uddannelser er med til at forme unges STEM-karrierevalg^{vii}.

Kompetencebevidsthed som motivationsfaktor

Flertallet af de unge på en erhvervsuddannelse har valgt deres uddannelse for på sigt at beskæftige sig med det, der interesserer dem og lave det, de er dygtige til. En rapport om bl.a. erhvervsskoleelevers uddannelsesvalg viser, at det for to ud af tre elever er vigtigt, at uddannelsen fører til, at de på sigt kan blive selvstændigt erhvervsdrivende. Halvdelen af eleverne finder det afgørende, at de kan bruge deres uddannelse til at læse videre efterfølgende^{viii}. Begge årsager til uddannelsesvalget kan karakteriseres som kompetencebevidsthed, hvilket også kan være en motivationsfaktor for unges valg af en erhvervsuddannelse.

Muligheden for videreuddannelse har dog ingen betydning for de unge, der har valgt uddannelsen for at tilegne sig en faglighed med henblik på at komme hurtigt i arbejde^{ix}.

Motivation gennem øget kendskab til praktiske fag og erhvervsuddannelserne

En undersøgelse fra DEA viser, at flere praktiske fag i 8. og 9. klasse vil kunne få folkeskoleelever til at vælge en erhvervsuddannelse. En tredjedel af eleverne mener, at flere praktiske fag i nogen grad vil kunne få dem til at vælge en erhvervsuddannelse, mens 16 % i høj grad er enig i dette udsagn.

Undersøgelsen peger endvidere på, at mere viden om erhvervsuddannelserne kan medvirke til, at flere unge vil overveje at vælge en erhvervsuddannelse. Dette skyldes, at de unge har begrænset viden om erhvervsuddannelsernes opbygning og muligheder^x.

Dette indikerer, at flere praktiske fag og mere viden om erhvervsuddannelserne kan motivere flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse. I relation hertil peger en forskningsartikel om unges STEM-deltagelse på, at tidlig eksponering for matematik, videnskabskurser og selvtilid inden for matematik kan have positiv indvirkning på unge holdninger til STEM-uddannelser^{xi}.

Vejledningsaktiviteter kan skabe afklaring

I relation til behovet for mere viden, kan velvalgte vejledningsaktiviteter medvirke til at flere unge overvejer at vælge en erhvervsuddannelse. I en undersøgelse om vejledning og afklaring i forbindelse med uddannelsesvalg, peger folkeskoleelever på, at erhvervspraktik har hjulpet dem mest. I 10. klasse har individuel vejledning og brobygning skabt størst udbytte hos de unge^{xii}.

En anden undersøgelse fra DEA viser, at de elever, som ikke får tilstrækkelig støtte hjemmefra vurderer, at flere besøg i virksomheder og mere praktik vil kunne understøtte deres valg^{xiii}. Derudover kan mentorer og/eller uddannelsesvejledere i folkeskolen understøtte unges afklaring og hjælpe dem med at navigere i uddannelsesvalg og gøre dem valparate^{xiv}.

i DEA (2018a). Mellem forventningens glæde og det svære valg

ii Brown, Rikke, Vestergaard, Arnt Louw og Katznelson, Noemi (2011). Ungdom på erhvervsuddannelserne – Delrapport om valg, elever, læring og fællesskaber

iii DEA (2018c): Unges valg af ungdomsuddannelse – et litteraturstudie

iv DEA (2018a). Mellem forventningens glæde og det svære valg

v DEA (2018b): Forældres, søskendes og skolekammeraters betydning for uddannelsesvalget

vi Jørgensen, Kristian Binderup, Andersen, Mikael Bjørk & Bonde, Katrine (2018). Hvad betyder klassekammerater for det enkelte barns fremtid?

vii Robnett, Rachael D. & Leaper, Campbell (2012): Friendship Groups, Personal Motivation, and Gender in Relation to High School Students' STEM Career Interest. Journal of Research on Adolescence.

viii Brown, Rikke, Vestergaard, Arnt Louw og Katznelson, Noemi (2011). Ungdom på erhvervsuddannelserne – Delrapport om valg, elever, læring og fællesskaber

ix Brown, Rikke & Katznelson, Noemi (2011). Motivation i erhvervsuddannelserne

x DEA (2018a). Mellem forventningens glæde og det svære valg

xi Wang, Xueli (2013): Why Students Choose STEM Majors: Motivation, High School Learning, and Postsecondary Context of Support

xii EVA (2016). UU-centrenes vejledning – brugerundersøgelse blandt 9. klasse, 10. klasse og specialklasser. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

xiii DEA (2018a): Mellem forventningens glæde og det svære valg

xiv Gjermandsen, C & Rømer, L (2013). Relationer der forpligter – anbefalinger til mentorordninger på erhvervsuddannelser. Region Hovedstaden & EU's Socialfond.